

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EUK	23. februar 2005

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 25. februar 2005 – dagsordenspunkt rådsmøde (beskæftigelse og sociale forhold) den 3. marts 2005 - vedlægges Socialministeriets og Beskæftigelsesministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen

Samlenotat

14. februar 2005

J.nr. 7113-0006

Socialministeriet
 (Ligestillingsafdelingen)
 Beskæftigelsesministeriet

**Rådsmøde for ministre for beskæftigelse og sociale forhold den 3.
 marts 2005**

Dagsordenen for rådsmødet forventes at se således ud:

1. Forberedelse af Det Europæiske Råds forårsmøde

Side 3

”Nøglebudskaber” baseret på (a) til (e) nedenfor:

- *Politisk debat*
- *Vedtagelse*

- (a) **Kommissionens synteserapport**
- (b) **Kommissionens meddelelse: Den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden 2006-2010**
- (c) **Den europæiske beskæftigelsesstrategi: Udkast til fællesrapporten 2004-2005 (*Vedtagelse*)**
- (d) **Social beskyttelse: Første fællesrapport om social inklusion og social beskyttelse (*Vedtagelse*)**
- (e) **Kommissionens meddelelse: Anden rapport til DER om lige muligheder**

2. Forberedelse af det sociale trepartstopmøde

Side 22

- *Information fra formandskabet*

3. **EMCOs arbejdsprogram for 2005** Side 24
- Information
4. **SPCs arbejdsprogram for 2005** Side 26
- Information
5. **Globaliseringens sociale dimension** Side 27
- Rådskonklusioner
6. **(evt.) Forslag til beslutning om etablering af et fællesskabsprogram for beskæftigelse og social solidaritet – PROGRESS** Side 29
- Generel indstilling (delvis)
7. **Forslag til direktiv om aftalen mellem parterne på europæisk plan om arbejdsvilkår for jernbanepersonel** Side 33
- Politisk enighed
8. **Forslag til ændring af arbejdstidsdirektivet**
Side 37
- Information fra formandskabet om udviklingen i sagen
9. **Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning til ændring af forordning EØF nr. 1408/71 om koordination af sociale sikringsordninger (diverse ændringer 2004)**
Side 43
- Generel indstilling
10. **SPCs studie af private pensionssystemer** Side 45
- Præsentation

1. Forberedelse af Det Europæiske Råds forårsmøde

”Nøglebudskaber” baseret på (a) til (e) nedenfor:

- *Politisk debat*
- *Vedtagelse*

- (a) **Kommissionens synteserapport**
- (b) **Kommissionens meddelelse: Den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden 2006-2010**
- (c) **Den europæiske beskæftigelsesstrategi: Udkast til fællesrapporten 2004-2005 (*Vedtagelse*)**
- (d) **Social beskyttelse: Første fællesrapport om social inklusion og social beskyttelse (*Vedtagelse*)**
- (e) **Kommissionens meddelelse: Anden rapport til DER om lige muligheder**

Nøglebudskaber til Det Europæiske Råd

- *Politisk debat*
- *Vedtagelse*

Nyt notat.

Resumé

Beskæftigelseskomiteen og Komitéen for Social Beskyttelse udarbejder på baggrund af Kommissionens rapporter og meddelelser til Det Europæiske Råds forårsmøde udkast til Rådets (beskæftigelse og socialpolitik) nøglebudskaber herom til Det Europæiske Råd. Udkastet til nøglebudskaber foreligger endnu ikke.

Baggrund og indhold

Det er fast procedure, at Komitéen for Social Beskyttelse (SPC) og Beskæftigelseskomiteen (EMCO) på baggrund af Kommissionens rapporter og meddelelser til Det Europæiske Råds forårsmøde udarbejder udkast til nøglebudskaber inden for deres respektive kompetencer, som Rådet (beskæftigelse og socialpolitik) skal vedtage. De to komitéer vil søge at nå til enighed om udkastene på deres møder hhv. den 16. og den 17. februar d.å. Det forventes, at formændene for de to grupper umiddelbart derefter vil søge at udarbejde et fælles udkast.

På beskæftigelsesområdet forventes budskaberne at understrege betydningen af følgende elementer:

- Fokus på tiltag der fremmer vækst og beskæftigelse på en måde, der er i overensstemmelse med målsætningerne om social sammenhæng og en bæredygtig udvikling, der i sig selv bidrager til vækst og beskæftigelse.

- Behov for strømlining og forenkling af overvågnings- og rapporteringssystemet under Lissabon-strategien på EU-plan og nationalt plan.
- Et integreret sæt retningslinjer for den overordnede økonomiske politik og beskæftigelsen, herunder fastlæggelse af nye retningslinjer for en treårig periode fra 2005.
- Bedre forankring af Lissabon-dagsordenen blandt involverede nationale aktører med henblik på at effektivisere gennemførelsen af strategien.
- Fokusering af de nye beskæftigelsesretningslinjer på følgende fire prioritetsområder, som blev identificeret af Wim Koks Employment Taskforce: 1) Forbedring af arbejdstageres og virksomheders tilpasningsevne og fleksibiliteten på arbejdsmarkedet; 2) Forøgelse af arbejdsstyrken og modernisering af de sociale sikringsystemer; 3) Øgede investeringer i uddannelse og opkvalificering; 4) Bedre styringssystemer.

Det er forventningen, at budskaberne på det sociale område vil tage følgende udgangspunkt:

- Modernisering af den sociale beskyttelse med henblik på længere forbliven på arbejdsmarkedet for at øge beskæftigelsen
- Strømlining af den åbne koordinations metode med henblik på at opnå synergieffekter mellem de berørte områder
- Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse er en langvarig ambitiøs proces, som rækker ud over 2010
- Særlig opmærksomhed på børnefattigdom, hjemløshed samt integration af etniske minoriteter og immigranter. Hertil kommer støtte til pasning samt kønsmainstreaming
- Styrke den nationale indsats ved benchmarking, mål, indikatorer, inddragelse af alle aktører samt brug af strukturfondene.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingstagen til konkret lovgivning.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Nøglebudskaberne har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Nøglebudskaberne har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Når nøglebudskaberne foreligger, vil de blive sendt til orientering i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen vil støtte vedtagelsen af nøglebudskaberne ud fra det ovenfor skitserede forventede indhold. Generelt henvises der til, at regeringen i dets non-paper den 21. september 2004 har fremlagt forslag til forbedring af Lissabon-strategien, samt til initiativet om bedre regulering og lettelse af administrative byrder.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Alle medlemsstater forventes at støtte vedtagelsen af nøglebudskaberne.

(a) **Kommissionens synteserapport**

KOM (2005) 24 af 2. februar 2005

SEC (2005) 192 af 3. februar 2005

SEC (2005) 193 af 3. februar 2005

Nyt notat.

Resumé

Som led i vedtagelsen af nøglebudskaberne til Det Europæiske Råds forårsmøde skal Rådet drøfte Kommissionens årlige synteserapport vedr. gennemførelsen af Lissabon-strategien, som i år indeholder Kommissionens bud på en midtvejsevaluering af strategien. Synteserapporten indeholder forslag om, at strategien de næste fem år bør fokusere på vækst og beskæftigelse, og at overvågnings- og rapporteringssystemerne under strategien skal forenkles og strømlines. Dette er i overensstemmelse med den holdning, der kom til udtryk i det danske non-paper til Wim Kok Højniveaugruppen.

Baggrund

Lissabon-strategien blev vedtaget under portugisisk formandskab i 2000. Formålet var og er at gøre EU til en dynamisk og konkurrencedygtig vidensbaseret økonomi med social og miljømæssig bæredygtighed.

Det Europæiske Råd besluttede ved forårstopmødet i marts 2004 at gennemføre en midtvejsevaluering af Lissabon-strategien i lyset af den manglende gennemførelse af en lang række af strategiens målsætninger. Midtvejsevalueringen finder sted ved Det Europæiske Råds møde den 22.-23. marts 2005.

Kommissionen har som oplæg til midtvejsevalueringen den 2. februar 2005 vedtaget en meddelelse ("synteserapporten") indeholdende Kommissionens forslag til en reform af Lissabon-strategien. Rapporten ventes at være udgangspunktet for drøftelserne om midtvejsevaluering på forårstopmødet.

Indhold

Kommissionen lægger i synteserapporten først og fremmest op til en rationalisering og simplificering af Lissabon-strategien, hvor der fokuseres på vækst og beskæftigelse, idet fremgang i vækst og beskæftigelse ses som en forudsætning for sociale og miljømæssige fremskridt.

På denne baggrund lægger Kommissionen op til at fokusere på tre områder:

- Gøre Europa til et mere attraktivt sted at investere og arbejde
- Satse stærkere på viden og innovation
- Sikre at der skabes flere og bedre arbejdspladser

Under hvert af disse områder har Kommissionen identificeret en række centrale politikområder, i alt ti, der yderligere er udbygget i en række konkrete initiativer i den handlingsplan, der er et annekset til synteserapporten.

For så vidt angår det tredje område, Sikre at der skabes flere og bedre arbejdspladser, fokuserer Kommissionen på:

1. At sikre at flere kommer i arbejde, hvilket er centralt for at få højere vækst og forbedre den sociale inklusion, hvorfor bl.a. understøttelsessystemer bør moderniseres. Kommissionen nævner også, at den vil etablere et europæisk ungdomsinitiativ med henblik på at reducere ungdomsarbejdsløsheden, give de unge relevante kompetencer og skabe nye karrieremuligheder.
2. At forøge arbejdsmarkedernes fleksibilitet og sikre arbejdstageres og virksomheders tilpasningsevne. I denne forbindelse nævnes også initiativer til at sikre højere mobilitet.
3. At investere mere i uddannelse og efteruddannelse bl.a. via initiativer til fremme af livslang læring, herunder en bedre udnyttelse af strukturfondene på dette område.

Kommissionen foreslår endvidere en grundlæggende reform af styringen (governance) af Lissabon-strategien. Medlemsstaterne skal årligt og med inddragelse af nationale parlamenter, sociale parter og andre centrale aktører i civilsamfundet udarbejde én national handlingsplan for vækst og beskæftigelse. Endvidere foreslås de forskellige eksisterende traktatbaserede retningslinier samlet i én årlig strategisk rapport op til forårstopmødet. Forårstopmødet skal have det overordnede ansvar for processen. Endeligt opfordres medlemsstaterne til at udpege én national Lissabon-koordinator på regeringsniveau.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkret lovgivning.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Synteserapporten har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lissabon-strategien blev senest drøftet ved Det Europæiske Råds møde den 4.-5. november 2004. I den forbindelse blev sagen forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 2. november 2004.

Udtalelser

Europa-Parlamentet ventes at komme med en udtalelse forud for Det Europæiske Råds møde i marts.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Midtvejsevalueringen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Afhængig af hvilke elementer, der kommer til at indgå i en eventuelt revideret Lissabon-strategi, kan der senere vise sig at være lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Midtvejsevalueringen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Synteserapporten har været sendt til EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold til orientering og evt. bemærkninger. Der er foreløbig modtaget bemærkninger fra KL og Amtsrådsforeningen. Organisationerne

forventes generelt at give deres samlede input om midtvejsevalueringen til regeringen som led i drøftelserne i kontaktudvalget for Lissabon-strategien.

KL hilser det velkommen, at Kommissionen fastholder diskussionen om høj økonomisk vækst og øget beskæftigelse, til trods for det dårlige midtvejsresultat i forbindelse med Lissabon strategien. KL noterer med glæde, at Kommissionen lægger vægt på, at arbejdsmarkedets parter inddrages aktivt i processen på at nå målene. KL er også meget tilfreds med Kommissionens forståelse af, at der i forbindelse med arbejdsmarkedspolitikken ikke kan anvendes en "one-size-fits-all" politik.

Amtsrådsforeningen kan umiddelbart tilslutte sig, at Lissabon-strategien gives et mere fokuseret indhold og finder, at der i synteserapporten rejses mange særdeles relevante og væsentlige problemstillinger i forhold til fastsættelse af nationale hhv. regionale og lokale mål/projekter for vækst og beskæftigelse, herunder en tilpasning af strukturfondene. Amtsrådsforeningen finder det derfor påkrævet at gennemføre en politisk drøftelse af synteserapporten før et mere konkret og endeligt hørings svar kan afgives.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen har endnu ikke taget stilling til forslagene til midtvejsevaluering af Lissabon-strategien, som er indeholdt i Kommissionens synteserapport. Der henvises til, at regeringen i dets non-paper den 21. september 2004 har fremlagt forslag til forbedring af Lissabon-strategien, samt til initiativet om bedre regulering og lettelse af administrative byrder.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige landes holdninger kendes endnu ikke.

(b) Kommissionens meddelelse: Den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden 2006-2010

Nyt notat.

Resumé

Som led i forberedelsen af Det Europæiske Råds midtvejsevaluering af Lissabon-strategien den 22.-23. marts 2005 skal Rådet (beskæftigelse og socialpolitik) vedtage en række nøglebudskaber bl.a om Kommissionens forslag til en ny social- og arbejdsmarkedspolitisk dagsorden 2006-2010. Kommissionens forslag lægger op til en to-strengt strategi, dels mhp. at styrke befolkningernes tillid til gennemførelse af Lissabon-strategien, dels om nøgletiltag vedr. beskæftigelse samt lige muligheder og social inklusion.

Baggrund

Det Europæiske Råd tilsluttede sig i december 2000 den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden (SPA), som udgør en oversigt over Kommissionens planer for konkrete initiativer på dette område inden for rammerne af Lissabon-strategien. Lissabon-strategien skal nu fornyes, og derfor skal SPA ligeledes fornyes for perioden 2006-2010.

Kommissionen har den 9. februar 2005 vedtaget en meddelelse om SPA 2006-2010 (endnu uden nummer).

Meddelelsen vil indgå i Rådets (beskæftigelse og socialpolitik) drøftelse og vedtagelse af nøglebudskaber til Det Europæiske Råd, som den 22.-23. marts 2005 skal forestå midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien og i den forbindelse ventes at notere sig SPA 2006-2010.

Formål og indhold

Det fremgår af meddelelsen, at formålet med SPA 2006-2010 er at modernisere den europæiske sociale model. Der henvises i denne forbindelse til den øgede globale konkurrence, den teknologiske udvikling samt den forventede højere levealder.

Kommissionen fastlægger en to-strengt strategi, som omfatter følgende:

1. Generelle tiltag der skal bidrage til at styrke befolkningens tillid til gennemførelsen af Lissabon-strategien.
2. Nøgletiltag vedr. beskæftigelse samt lige muligheder og inklusion.

Ad 1) Med henblik på at fremme befolkningernes tillid oplyser Kommissionen, at man vil:

- Fremlægge en Grøn bog om "the intergenerational dimension" i 2005.
- Bidrage til en europæisk ungdomspagt.
- Organisere et årligt møde for alle involverede parter mhp. evaluering af gennemførelsen af SPA.

- Indarbejde den europæiske sociale model i den eksterne dialog og fremme "Decent Work" som et globalt mål på alle niveauer.

Ad 2) Inden for beskæftigelsesområdet oplyser Kommissionen, at man vil:

- Fremlægge forslag til en forbedret europæiske beskæftigelsesstrategi i 2005, en forbedret Socialfond og en strategisk tilgang til bedre forudsigelse og styring af forandringer.
- Fremlægge en Grønbog om udviklingen i EU's arbejdsret med henblik på modernisering og forenkling af de eksisterende regler, et initiativ vedrørende beskyttelse af arbejdstagernes personlige data, forslag til konsolidering af de forskellige bestemmelser vedr. information og høring, forslag til en ny strategi for sikkerhed og sundhed 2007-2012, styrke sin tekniske støtte og høring af arbejdsmarkedets parter samt fremlægge initiativer til sikring af en mere systematisk og gennemsigtig udvikling af virksomhedernes sociale ansvar.
- Fremlægge forslag vedr. et tilbud til arbejdsmarkedets parter på europæisk plan om en formalisering af rammerne for indgåelse af europæiske kollektive overenskomster, etablere en højniveaugruppe til vurdering af udvidelsens betydning for arbejdskraftens bevægelighed, udarbejde studier om migrationen i EU siden udvidelsen og tilpasning af forordningen om koordination af social sikring.

Inden for lige muligheder og inklusion oplyser Kommissionen, at man vil:

- Fremsætte forslag til forenkling og rationalisering af den åbne koordinationsmetode på det sociale område, herunder ved at fusionere målene vedrørende inklusion, pensioner og sundheds- og ældrepleje. Reformerne vil blive struktureret med udgangspunkt i begreberne adgang for alle, kvalitet og finansiel bæredygtighed.
- Fremlægge et fællesskabsinitiativ om det nederste sociale sikkerhedsnet samt udråbe 2010 som et europæisk år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse.
- Kommissionen agter at forelægge en meddelelse om sociale tjenesteydelser af generel interesse med en beskrivelse af medlemsstaternes forskellige systemer. Kommissionen agter endvidere at vedtage en afgørelse om tjenesteydelser af generel interesse bl.a. i relation til statsstøttereget.
- Forelægge en meddelelse i 2005 om den planlagte politik og forslag til nye tiltag, herunder også en vurdering af mulighed og relevans af nye lovmæssige tiltag, på baggrund af grønbogen om ligestilling og ikke-diskrimination fra 2004 og efterfølgende høring. Meddelelsen vil også specifikt omhandle spørgsmålet om ikke-diskrimination af minoriteter, særligt Roma-befolkningen.

- Organisere et europæisk ligestillingsår i 2007 med fokus på de opnåede resultater samt de økonomiske og samfundsmæssige fordele ved et mangfoldigt Europa.
- Fremlægge sin årlige rapport om ligestilling mellem kvinder og mænd, og herunder specifikt fremlægge forslag til fremme af sammenhængen mellem arbejdsliv- og familieliv.
- Fra 2006 vil blive assisteret af et europæisk ligestillingsinstitut, der skal samle, udveksle og formidle viden om køn og ligestilling og udvikle ”god praksis” på området.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkret lovgivning.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

SPA 2006-2010 har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Afhængigt af hvilke konkrete forslag, der bliver sat i værk som følge af SPA, kan der senere vise sig at blive tale om lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

SPA 2006-2010 har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser. Afhængigt af hvilke konkrete forslag, der bliver sat i værk som følge af SPA, kan der senere vise sig at blive tale om samfundsøkonomiske konsekvenser.

Høring

SPA er sendt til EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold til orientering og evt. bemærkninger den 10. februar 2005.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Der er tale om et initiativkatalog fra Kommissionen, som regeringen tager til efterretning. Regeringen hilser fokuseringen på initiativer til fremme af gennemførelsen af Lissabon-strategien velkommen. Konkret stillingtagen til de enkelte initiativer må afvente disses fremkomst.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Ikke kendt.

(c) **Den europæiske beskæftigelsesstrategi: Udkast til fællesrapporten 2004-2005**
 - Vedtagelse

KOM (2005)13

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har fremlagt sin årlige statusrapport om beskæftigelsen, som dels gør status over beskæftigelsessituationen i EU, og dels indeholder en oversigt over medlemslandenes svar på de landespecifikke henstillinger fra sidste år.

Baggrund

Kommissionen har den 27. januar 2005 fremlagt meddelelsen om "Udkast til Fællesrapporten 2004/2005" (KOM (2005)13). Som bilag til Fællesrapporten indgår Kommissionens arbejdspapir (SEC (2005) 67/2). Fællesrapporten skal i henhold til traktaten forelægges for Det Europæiske Råd på dettes forårsmøde.

Fællesrapporten er en integreret del af Kommissionens "implementeringspakke", der også omfatter implementeringsrapporten vedrørende de overordnede økonomisk politiske retningslinier og rapporten vedrørende det indre marked.

De nationale handlingsplaner for beskæftigelsen for 2004 udgør grundlaget for Fællesrapporten 2004-05. For første gang indgår også handlingsplaner for de 10 lande, der blev medlemmer den 1. maj 2004.

Indhold

Fællesrapporten giver et overblik over beskæftigelsessituationen. Økonomiske analyser viser, at for året 2004 forventes beskæftigelsen at stige med 0,4 pct. i EU 25 (svarende til en nettotilgang på 0,8 mill. nye job). Væksten ventes at blive 0,7 pct. i 2005 og 0,8 pct. i 2006. Ledigheden forventes fortsat at ligge tæt på 9 pct. i 2004 og først begynde at falde i 2006.

Rapporten indeholder en analyse af udviklingen i relation til beskæftigelsesstrategiens tre overordnede mål, som er 1) fuld beskæftigelse, 2) kvalitet og produktivitet i arbejdet samt 3) styrkelse af social samhørighed og rummelighed.

Rapporten fremhæver i den forbindelse bl.a., at for at kunne nå målet om en generel beskæftigelsesfrekvens på 70 i 2010 må Europa skabe yderligere 22 mill. jobs. Beskæftigelsesfrekvensen har vist en stagnerende udvikling på et niveau omkring 63 pct. for EU-25 under det seneste økonomiske tilbageslag. Kommissionen vurderer, at de gennemførte arbejdsmarkedsreformer har

medvirket til at gøre beskæftigelsen mere robust under den svagere konjunktur.

Rapporten fremhæver i relation til det andet overordnede mål om kvalitet og produktivitet i arbejdet, at væksten i arbejdsproduktiviteten er essentiel for EU konkurrenceevne, og at der er en positiv forbindelse mellem produktivitet og kvalitet i arbejdet. I begyndelsen af 1990'erne var udviklingen i arbejdsproduktiviteten bedre end i USA (både absolut og pr. arbejdstime). Denne udvikling er vendt i perioden 1997 til 2003. Mens USA har kunnet kombinere stærk vækst i beskæftigelse og produktivitet, har udviklingen i EU vist, at stigningen i beskæftigelsen er kombineret med et fald i væksten i produktiviteten. Udviklingen viser en nedgang i produktiviteten både målt pr. time og pr. mand.

Med hensyn til det tredje overordnede mål om social samhørighed og rummelighed viser udviklingen, at der er tegn på forringede beskæftigelsesudsigter for unge og andre udsatte grupper, herunder personer med handicap, indvandrere m.fl.

Kommissionen har fremdeles analyseret udviklingen på de fire prioriteter, som Wim Kok Taskforcen vedrørende beskæftigelsen pegede på i sin rapport fra november 2003. På disse områder skal opnås følgende: 1) En forøget tilpasningsevne hos arbejdstagere og virksomheder, 2) en stærkere tilskyndelse til at indgå i arbejdsstyrken og forblive i arbejdsstyrken (arbejde skal gøres til en reel mulighed for alle), 3) en større og mere effektiv investering i human kapital og livslang læring samt 4) en effektiv implementering af reformer via forbedret styring. Kommissionen har i analysen af medlemslandenes gennemførelse af de landespecifikke henstillinger, som er givet inden for disse fire analyseområder, anvendt en karakterskala, der indeholder fire niveauer (complete, in progress, limited, insufficient) til bedømmelse af landenes indsats.

Fællesrapportens indeholder endelig for hvert medlemsland en oversigt (country fiche). Fichen fokuserer på den økonomiske situation, arbejdsmarkedet, den beskæftigelsespolitiske udvikling samt styringen og gennemførelsen af indsatsen.

Kommissionen bemærker om Danmark bl.a., at Danmark allerede opfylder Lissabon-målsætningerne for beskæftigelsesfrekvenserne, at beskæftigelsesfrekvensen for kvinder faldt fra 2001 til 2003, mens beskæftigelsesfrekvensen for ældre steg markant i samme periode. Kommissionen finder, at Danmarks opfølgning på henstillingerne for 2004 er i gang. For så vidt angår henstillingen om at gennemgå skatte- og ydelsessystemerne mhp. at forøge incitamentet til at påtage sig beskæftigelse samt henstillingen om at overvåge trendudviklingen i de erhvervsfaglige

uddannelser i lyset af den indførte brugerbetaling finder Kommissionen, at opfølgningen er henholdsvis begrænset og utilstrækkelig.

Nærheds - og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort for nærheds- og proportionalitetsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingstagen til konkret lovgivning.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget et notat om sagen.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionens meddelelse har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Kommissionens meddelelse af 27. januar 2005 har været til høring i EU-specialudvalget vedrørende arbejdsmarkedet og sociale forhold. Der er modtaget følgende høringssvar:

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) påpeger nødvendigheden af strukturelle reformer på de europæiske arbejdsmarkeder med henblik på at sikre, at det kan betale sig at arbejde, at tilbagetrækningsalderen hæves, og at deltagerne på arbejdsmarkedet tilskyndes til en højere fagligt såvel som geografisk mobilitet.

DA finder, at Kommissionens analyse er et godt udgangspunkt for fortsatte reformer og støtter Kommissionens synspunkt om, at beskæftigelsesindsatsen skal have en højere prioritet og være mere synlige i forhold til opfyldelsen af Lissabon-målene.

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesorganisation (FTF) er enig i Kommissionens vurdering af, at mulighederne for samlet at styrke beskæftigelsen og konkurrenceevnen i EU ikke blot afhænger af reformer på arbejdsmarkedet, men også af reformer på markedet for varer og tjenesteydelser og de finansielle markeder.

FTF er enig med Kommissionen i, at medlemslandene i langt højere bør forpligte sig af målsætningerne i den fælles beskæftigelsesstrategi og gennemføre strategien i nationale handlinger. I den forbindelse deler FTF opfattelsen af, at de nationale handlingsplaner bør være en integreret del af den nationale beskæftigelsespolitik.

Kommunernes Landsforening (KL) hilser det velkomment, at Kommissionen fastholder diskussionen om nødvendigheden af økonomisk

vækst. KL er opmærksom på Kommissionens anbefalinger til Danmark og deler Kommissionens bekymring mht. integration af indvandrere på det danske arbejdsmarked.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for Kommissionens udkast til Fællesrapport. Rapporten giver i det store og hele en god beskrivelse af de udfordringer, som Lissabon-målsætningerne på beskæftigelsesområdet stiller medlemslandene over for.

For så vidt angår de specifikke afsnit om Danmark afholdes et bilateralt møde med Kommissionen, hvor den danske delegation, bestående af embedsmænd fra ministerier og arbejdsmarkedets parter, bl.a. vil drøfte Kommissionens udkast til vurderinger af regeringens reaktion på henstillingerne for 2004.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

På indeværende tidspunkt kan ikke siges noget herom.

(d) **Social beskyttelse: Første fællesrapport om social inklusion og social beskyttelse**
 - Vedtagelse

KOM(2005)69

Nyt notat.

Resumé

Fortsat behov for indsatser til bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse samt til at imødegå den økonomiske effekt af befolkningernes aldring.

Danmark har de største beskæftigelsesrater i EU og den største udgift til social beskyttelse.

Baggrund og indhold

Ifølge rapporten er bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse fortsat en større udfordring for EU og medlemsstaterne. Det antages, at 68 millioner mennesker svarende til 15% af EU's befolkninger lever i risiko for fattigdom. Der er udsving fra ca. 10% eller mindre i fx Danmark, Sverige, Ungarn til 20% eller mere i fx Irland, Grækenland og Portugal.

Fattigdomsrisikoen synes at være signifikant højere for arbejdsløse, familier med kun en, typisk kvindelig, forsøger, ældre kvinder samt familier med mange personer at forsørge.

Børn, som opvokser i fattigdom, har større risiko for dårligt helbred, dårlig uddannelse, arbejdsløshed og dårlig social adfærd.

Som særligt udsatte grupper nævner rapporten i øvrigt bl.a. romaer, hjemløse, ofre for "trafficking" samt personer med handicap.

Det fastslås, at beskæftigelse er en nøgelfaktor for social inklusion – ikke alene på grund af lønindtægten, men også som følge af deltagelsen i samfundslivet og den afledte personlige udvikling. Hertil kommer forebyggelse af fattigdom i alderdommen på grund af den af arbejdet flydende pensionsopsparing.

Ifølge rapporten er udfordringen størst i mange af de nye medlemsstater, hvor hurtig økonomisk ekspansion understøttes af omfattende strukturelle reformer, som, i det omfang der ikke suppleres med adækvate foranstaltninger vedrørende social inklusion, kan resultere i et øget antal mennesker, som er i risiko for fattigdom.

Der angives følgende 7 politiske prioriteter, som kan udledes af medlemsstaternes nationale rapporter om bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse:

1. Øge deltagelsen på arbejdsmarkedet, herunder sikre en bedre sammenhæng mellem social beskyttelse, livslang læring og arbejdsmarkedsreformer, således at disse elementer understøtter hinanden.
2. Modernisere de sociale sikringssystemer, således at bæredygtige sociale beskyttelsessystemer er tilstrækkelige og giver adgang for alle samt indeholder effektiv tilskyndelse til at arbejde og sikkerhed til at tillade folk at tilpasse sig forandring.
3. Imødegå ulemper i uddannelse ved at forhindre for tidlig afgang fra uddannelsessystemet. Hertil kommer at øge adgangen til uddannelse for udsatte grupper samt fremme livslang læring, herunder e-læring for alle.
4. Eliminere fattigdom blandt børn med henblik på at bekæmpe negativ social arv. I fokus er tidlig indsats og forøget støtte til særligt udsatte familier, herunder med kun én forsørger.
5. Sikre anstændige boligforhold, herunder bekæmpe hjemløshed.
6. Forbedre adgang til sociale tjenesteydelser af kvalitet, herunder adgangen til sundheds- og ældrepleje.
7. Bekæmpe diskrimination og forøge integrationen af etniske minoriteter og immigranter.

Rapporten understreger vigtigheden af, at alle relevante aktører inddrages, og at der sker kønsmainstreaming på alle politikområder.

Med henblik på at nå målet om en mærkbar effekt på udryddelsen af fattigdom pr. 2010 skal der gøres mere såvel på nationalt som på EU- niveau.

Medlemsstaterne bør:

- etablere en stærkere forbindelse til beskæftigelsespolitikken og den økonomiske politik, herunder ved at skabe større klarhed over de nødvendige ressourcer samt over anvendelsen af Socialfonden med henblik på social inklusion,
- forstærke implementeringskapaciteten, herunder bedre koordination mellem involverede regeringsorganer,
- fokusere på nøgleområder og sætte mere ambitiøse kvantitative mål og
- forstærke overvågningen og evalueringen af den førte politik.

Rådet og Kommissionen bør

- forstærke mainstreamingen af social inklusion i alle EU's politikområder,
- øge brugen af den åbne koordinations metode, herunder med henblik på identifikation af god og dårlig praksis,
- sikre at strukturfondene får en nøglerolle i bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse og
- videreudvikle de fælles indikatorer samt øge udbuddet af data.

Særlig, for så vidt angår pensioner, nævnes det i rapporten, at det fremgår af medlemsstaternes nationale strategirapporter, at de fleste af EU-15 landene har gjort signifikante fremskridt med hensyn til at inddæmme fremtidens pensionsudgifter. En stor udfordring består i at opnå finansiel bæredygtighed uden at kompromittere pensionernes individuelle tilstrækkelighed.

Det antages, at nogle af medlemsstaternes reformer vil medføre mærkbare fald i pensionernes dækningsgrad, hvilket kan føre til større problemer med tilstrækkeligheden i fremtiden, i det omfang det ikke følges op af tilskyndelse til senere tilbagetrækning samt øget anvendelse af supplerende pensionsordninger.

Rapporten gør gældende, at tilstrækkelige og ligeværdige pensioner forudsætter, at pensionssystemerne tilpasses de individuelle behov, herunder på grund af variation i beskæftigelsesmønstret samt ønsket om at opnå ligestilling mellem kønnene. Modernisering af pensionssystemerne samt den sociale beskyttelse i almindelighed er væsentlig med henblik på at opnå Lissabon målene. At imødegå udfordringen af aldringen tilskynder til en revurdering af de traditionelle livsmønstre, hvor faserne med uddannelse, arbejde og pasning bliver mere udvisket.

Specielt, for så vidt angår Danmark, fastslår rapporten, at Danmarks beskæftigelsesrater fortsat er godt over EU's mål, herunder for kvinder og ældre arbejdstagere. Danmark hører til blandt medlemsstaterne med den laveste risiko for fattigdom og har en mere ligelig indkomstfordeling.

Derimod ligger Danmark i bunden, når det gælder levetid. Immigranter og langtidslidende personer er overrepræsenteret blandt de laveste indkomstgrupper,

Det fastslås i øvrigt, at den danske sociale model er baseret på en partnerskabskultur omfattende myndigheder, arbejdsmarkedets parter og andre relevante organisationer. Målt i købekraft er Danmarks udgifter til social beskyttelse de højeste i medlemsstaterne.

For så vidt angår social inklusion noteres det i rapporten, at den nationale strategi for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse 2003-05 har været målrettet de mest sårbare grupper, som allerede er socialt udelukkede. Målet er at bringe disse mennesker i kontakt med arbejdslivet.

Der henvises til immigranter og flygtninge og de aktiviteter, der er målrettet denne gruppe. Endvidere nævnes kontanthjælpen for nytilkomne i de første 7 år, og det siges, at virkningen heraf bør overvåges.

Endelig refereres til bestræbelserne på at bekæmpe den negative sociale arv samt den i 2004 vedtagne anbringelsesreform på børneområdet.

Vedrørende pensioner noteres det i rapporten, at de supplerende arbejdsmarkedspensioner har udviklet sig hurtigt i de seneste årtier og nu dækker næsten hele befolkningen. På denne baggrund forventes dækningsgraderne at stige signifikant. Det siges dog også, at folkepensionen ikke desto mindre fortsat forventes at spille en dominerende rolle.

Tillige nævner rapporten de ændringer, der er foretaget, med henblik på at øge arbejdsmarkedsdeltagelsen blandt ældre arbejdstagere.

Afsnittet om Danmark slutter med at opridse følgende 3 udfordringer:

- at sikre det nuværende høje beskyttelsesniveau samtidig med at tilfredsstille stigende krav om sundheds- og velfærdsydelse i lyset af befolkningens aldring
- at udvikle arbejdsmarkedsordninger med henblik på at forbedre integrationen af etniske minoriteter på arbejdsmarkedet
- at sikre at flere mennesker med handicap og arbejdstagere i tresserne kan forblive på arbejdsmarkedet.

Nærhedsprincippet

Rapporten er udarbejdet på baggrund af materiale udarbejdet inden for rammerne af den åbne koordinations metode, og nærhedsprincippet anses derfor for iagttaget.

Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle interesser

Rapporten medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle interesser.

Høring

Rapporten har været i høring i Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

DA har ingen kommentarer til rapportens gennemgang af udviklingen i social beskyttelse og social inklusion i EU og de enkelte medlemslande, udover en konstatering af, at Danmark jo fortsat er placeret i toppen af EU, for så vidt angår udgifter til social beskyttelse. såvel i andel af BNP som i udgifter pr indbygger. I øvrigt bemærkes,

- at DA er enig i, at en øgning af arbejdsmarkedsdeltagelsen fra socialt svage grupper er, og fremover vil være, en væsentlig prioritet i bekæmpelsen af social eksklusion,
- at det er nødvendigt at anvende incitamentter for at gøre det mere attraktivt at arbejde, så man derigennem kan fastholde eller bringe

arbejdskraften i beskæftigelse,

- at fokus bør være på, at det skal kunne betale sig at arbejde, og at de sociale ordninger og skattesystemerne i EU bør indrettes herefter,
- at strukturfondene fortsat skal spille en rolle i at fremme social inklusion; om det skal være nøglerollen må drøftes nærmere i forbindelse med udmøntningen af den nye programperiode fra 2007-2013,
- at det er vigtigt at sikre bærbare pensionssystemer i fremtiden,
- at det vil blive nødvendigt, hvis fremtidens velfærd skal finansieres, at arbejdsstyrken **skal forblive længere på arbejdsmarkedet** - også set i relation til det faldende arbejdsudbud, vil en højere tilbagetrækningsalder komme i fokus.

LO finder, at den fælles rapport er udmærket og - til en vis grad - medvirker til at fremme den sociale beskyttelse og samhørighed i medlemslandene. LO bakker op om anvendelsen af den åbne koordinationsmetode i denne forbindelse.

Ligeledes bakker LO op om de 7 hovedprioriteter, der kan identificeres i Unionens politik. Afsnittet om de 7 hovedprioriteter burde dog indeholde mere om parternes rolle i forbindelse med opfyldelsen af disse prioriterede områder.

Netop set i lyset af den høje arbejdsløshed i hele Unionen, burde rapporten indeholde mere om, hvorledes det dels hindres, at denne høje arbejdsløshed medfører, at antallet af arbejdsmarkedsmæssigt marginaliserede stiger, og dels hvad der bør gøres for at hindre, at antallet af udstødte stiger. Det er i den forbindelse beklageligt, at der mangler statistik for udviklingen på det rummelige arbejdsmarked.

I afsnittet om behovet for at øge tilbagetrækningen anbefaler Kommissionen, at der indføres elementer i pensionssystemet, der medfører, at pensionsbeløbet bliver højere, desto senere personerne trækker sig tilbage. LO støtter initiativer, der medvirker til senere tilbagetrækning, men der skal i den forbindelse advares mod den danske regerings vedtagne lov om ”opsat pension”, der medfører alt for store offentlige udgifter i forhold til effekten af loven.

Beskrivelsen af Danmark er for unuanceret og ukritisk. Konsekvensen af en sådan form for beskrivelse er, at den åbne koordinations metode mister relevans.

Kommissionen nævner, at der er afsat 6,7 millioner Euro til de særligt udsatte, men nævner ikke, som tidligere påpeget af LO, at beløbet er uhørt beskedent set i forhold til, at de særligt udsatte de senere år har oplevet nedskæringer i kontanthjælp samt indirekte er ramt af skatteloftet i den enkelte kommune.

For så vidt angår afsnittet om kvinder, der udsættes for vold, bifalder LO, at der sker en speciel indsats over for denne gruppe. LO er undrende over for, at Kommissionen ikke nævner, at regeringen i finanslovsforslaget for 2005 har fjernet ca. 11 millioner kr. fra finanslovskontoen, der vedrører indsatsen mod vold mod kvinder.

Generelt savner LO mere fokus på kønsaspektet og mainstreaming.

I beskrivelsen af den nye starthjælp bemærker Kommissionen, at konsekvenserne af denne nye ydelse bør overvåges. I den forbindelse ønsker LO at henlede opmærksomheden på de undersøgelser, som såvel CASA som LO har lavet i foråret 2004. Undersøgelserne viser, at starthjælpen ikke fremmer beskæftigelsen, men derimod øger fattigdommen hos denne gruppe. I afsnittet om pension anbefaler LO, at der indføres et afsnit om den nye opsatte pension.

I afsnittet om de fremtidige udfordringer bør seniorområdet figurere som et opmærksomhedsområde.

KL, Amtsrådsforeningen og FA har meddelt ikke at have kommentarer til rapporten

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Rapporten for 2005 har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning at støtte arbejdet inden for den åbne koordinations metode med at modernisere den sociale beskyttelse og bekæmpe fattigdom og social udstødelse.

Generelle forventninger til andre medlemsstaters holdning

Det må på det generelle plan forventes, at de øvrige medlemsstater indtager en positiv holdning.

(e) **Kommissionens meddelelse: Anden rapport til DER om lige muligheder**

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har udarbejdet sin anden rapport til DER om status for ligestillingsarbejdet og kønsmainstreaming indsatsen i EU.

Baggrund

I 2003 opfordrede Det Europæiske Råd på forårstopmødet i marts Kommissionen til fremover at udarbejde en rapport om status for ligestillingsarbejdet og kønsmainstreaming indsatsen i EU. I 2004 blev den første rapport forelagt Rådet, og i år er der udarbejdet en anden rapport, der dækker de 25 medlemslande.

Indhold

Rapporten beskriver i hovedtræk de fremskridt, der er opnået samt fremtidige udfordringer.

Af fremskridt beskrives:

- EU-lovgivningsarbejdet hvor der er vedtaget et nyt direktiv om ligestilling uden for arbejdsmarkedet
- Fremskridt inden for ligelønsarbejdet
- Arbejdet med at fremme ligestillingen for etniske minoriteter

Af udfordringer prioriteres:

- Styrkelse af kvinders rolle på arbejdsmarkedet
- Forbedring af pasningsordninger for børn og andre afhængige personer
- Inddragelse af mænd i ligestillingsarbejdet
- Yderligere styrkelse af ligestillingsaspektet i integrationspolitikken
- Monitorering af udviklingen

Danske regler

Rapporten skønnes ikke af få betydning for dansk ligestillingslovgivning.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen har ikke gjort nærmere rede for forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Høring

Rapporten har ikke været sendt i høring.

Tidligere forelæggelse

Rapporten har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Det skønnes, at rapporten ikke får lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det skønnes, at rapporten ikke får samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Der er tale om et initiativkatalog, som regeringen generelt kan hilse velkomment.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det er forventningen, at der på det generelle plan vil være en positiv holdning til rapporten.

2. Forberedelse af det sociale trepartstopmøde *- Information fra formandskabet*

Nyt notat.

Resumé

Det årlige sociale trepartstopmøde forventes som sædvanligt at finde sted dagen før Det Europæiske Råds møde den 22.-23. marts 2005. Formandskabet har oplyst at emnet for drøftelserne vil være midtvejsvaluering af Lissabon-strategien.

Baggrund

Rådet (beskæftigelse og socialpolitik) vedtog i december 2002 under det danske EU-formandskab et forslag fra Kommissionen til rådsbeslutning om et "socialt trepartstopmøde om vækst og beskæftigelse" med hjemmel i EF-traktaten, særligt art. 202.

Formålet med det sociale trepartstopmøde er at styrke den sociale dialogs rolle gennem konsultationer med arbejdsmarkedets parter på europæisk plan om beskæftigelse, økonomisk politik og social beskyttelse, herunder Lissabon-strategien.

Gennem det sociale trepartstopmøde bringer man den sociale trojka (det nuværende og de to følgende EU-formandskaber), Kommissionen og arbejdsmarkedets parter på europæisk niveau sammen mindst en gang om året og altid forud for forårsmødet i Det Europæiske Råd (DER). Mødets diskussioner og resultater skal derefter rapporteres til DER.

Formålet er at sikre en fortsat udveksling af synspunkter med henblik på at styrke parternes bidrag - på basis af deres sociale dialog - til ikke mindst de forskellige elementer i Lissabon-strategien.

UNICE og EFS varetager den tekniske koordinering af sammensætningen af delegationerne for hhv. arbejdsgiversiden og arbejdstagersiden.

Indhold

Formandskabet har oplyst, at emnet for drøftelserne vil være midtvejsvalueringen af Lissabon-strategien.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Ikke relevant.

Tidligere forelæggelse

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Mødet har ikke i sig selv sådanne konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Mødet har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt afholdelsen af de sociale trepartstopmøder, som anses for at bidrage til yderligere inddragelse af arbejdsmarkedets parter i gennemførelsen af Lissabon-strategien.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre medlemslande har traditionelt også støttet afholdelsen af disse møder, hvilket også forventes at være tilfældet denne gang.

3. EMCOs arbejdsprogram for 2005

- Information

Nyt notat.

Resumé

Beskæftigelseskomiteen har fremlagt sit årlige arbejdsprogram. Beskæftigelseskomiteen har rådgivende karakter og skal fremme samordning mellem medlemsstaterne af beskæftigelses- og arbejdsmarkedspolitikkerne.

Baggrund

Beskæftigelseskomiteens arbejdsprogram for 2005 blev godkendt på komiteens møde den 4. februar 2005. Beskæftigelseskomiteen har rådgivende karakter og skal fremme samordning mellem medlemsstaterne af beskæftigelses- og arbejdsmarkedspolitikkerne. Beskæftigelseskomiteen er nedsat af Rådet i henhold til art.130 i Amsterdamtraktaten ved Rådsbeslutning af 24. januar 2000.

Indhold

Arbejdsprogrammet består af følgende dele:

- Forberedelse af Det Europæiske Råds forårsmøde 2005.
- Forberedelse af beskæftigelsesstrategiens hovedelementer.
- Udveksling af erfaringer og gode eksempler.
- Evaluering af beskæftigelsespolitikker og optioner for 2006 midtvejs gennemgangen af den europæiske beskæftigelsesstrategi.
- Specifikke politikområder og herunder
 - Beskæftigelsesindikatorer
 - Strukturelle indikatorer
 - Beskæftigelsesstrategien og Den Europæiske Socialfond
 - Immigration og beskæftigelsen
 - Mainstreaming af beskæftigelsen på andre politikker.
- De overordnede økonomisk politiske retningslinier og den makroøkonomiske dialog.
- Udvidelsen og beskæftigelseskomiteens arbejde.
- Samarbejde med andre aktører på EU-niveau herunder med EEA- og EFTA landene.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Ikke relevant.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg har ikke tidligere modtaget notat om sagen.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Arbejdsprogrammet vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Arbejdsprogrammet har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Der har ikke været foretaget høring.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen har generelt en positiv holdning til beskæftigelseskomiteens arbejdsprogram for 2005.

Generelle forventninger til andre landes holdning

Der vurderes at være enighed om beskæftigelseskomiteens arbejdsprogram.

4. SPCs arbejdsprogram for 2005 - *Information*

Nyt notat.

Resumé

Arbejdet i Komitéen for Social Beskyttelse koncentrerer sig som hidtil om bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, pensionernes bæredygtighed samt kvalitet, fri adgang og bæredygtighed for så vidt angår sundheds- og ældrepleje.

Baggrund og indhold

Det forventes, at formanden for Komitéen for Social Beskyttelse på rådsmødet vil orientere om Komitéens planlagte aktiviteter i 2005.

Arbejdet vil som i de tidligere år begynde med vedtagelse af en udtalelse om Kommissionens synteserapport til brug for forårsmødet i Det Europæiske Råd. Hertil kommer vedtagelse af en udtalelse om Kommissionen udspil til den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden for perioden 2006-10.

Medlemsstaterne skal i første halvdel af året præstere rapporter om bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, pensionernes bæredygtighed m.v. samt bæredygtigheden af og kvaliteten i sundheds- og ældreplejen. Arbejdet med pensioner vil foregå i samarbejde med Den økonomiske politiske Komité, ligesom denne komité samt Højniveaugruppen om Sundhedsydelse og Medicinsk Pleje vil blive inddraget i arbejdet på sundhedsområdet.

I løbet af året vil komitéen endvidere drøfte forventede meddelelser fra Kommissionen om sociale tjenesteydelser samt om inddragelse af personer, som er udstødt fra arbejdsmarkedet.

Nærhedsprincippet

Komitéens arbejde foregår inden for rammerne af den åbne koordinations metode, og nærhedsprincippet anses derfor for iagttaget.

Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Komitéens arbejde medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Høring

Arbejdsprogrammet er sendt til orientering i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Arbejdsprogrammet for 2005 har ikke tidligere været forelagt.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan støtte Komitéens program.

Generelle forventninger til andre medlemsstaters holdning

Programmet er allerede støttet af alle i Komitéen

5. Globaliseringens sociale dimension

- Rådskonklusioner

KOM(2004)383

Nyt notat.

Resumé

Rådet forventes at tilslutte sig det foreliggende udkast til rådskonklusioner om globaliseringens sociale dimension. Konklusionen udgør et signal om retning og fokus for EU's videre samarbejde med ILO vedrørende de sociale dimensioner af globaliseringen.

Baggrund

På Det Europæiske Råds møde den 16. – 17. december 2004 understregedes betydningen af at styrke globaliseringens sociale dimension i lyset af rapporten fra Verdenskommissionen for Globaliseringens Sociale Dimension og Kommissionens meddelelse om dette emne (KOM(2004)383).

Verdenskommissionen blev i 2001 nedsat af ILO og bestod af regerings-, arbejdstager- og arbejdsgiverrepræsentanter. Verdenskommissionens rapport blev lanceret februar 2004. Kommissionen har i sin meddelelse af 18. maj 2004 (om den sociale dimension af globaliseringen – EU's policy -bidrag til at udvide goderne ved globaliseringen - COM(2004)383 final) støttet hovedkonklusionerne i Verdenskommissionens rapport.

Rådet har tidligere på møde den 21. juli 2003 behandlet en kommissionsmeddelelse (COM(2003)526final) om EU og FN – valget af multilateralt samarbejde, som bl.a. udtrykker støtte til grundlæggende arbejdstagerrettigheder og forbedret regeringsførelse i en globaliseringskontekst.

Indhold

Udkastet til rådskonklusioner støtter hovedkonklusionerne i Verdenskommissionens rapport om initiativer, der peger på, at så mange som muligt skal have gavn af globaliseringen. Der udtrykkes særlig støtte til behovet for effektiv og transparent regeringsførelse på både nationalt, regionalt og globalt niveau. Endvidere anbefales en global udvikling i samme spor som det spor, EU-landene har fulgt, herunder elementerne i Lissabonstrategien. Der peges på vigtigheden af social dialog og respekten for grundlæggende arbejdstagerrettigheder. Doha-handelsrunden ses som en

enestående mulighed for at bidrage til social udvikling, bekæmpelse af fattigdom, øget beskæftigelse og forøget levestandard, og der lægges op til, at dette aspekt skal være klart reflekteret i EU's Doha-forhandlingsmandat. Afslutningsvis støttes Verdenskommissionens synspunkt om behovet for et styrket samarbejde mellem internationale organisationer om globalisering samt ILO's ønske om, at "Decent Work"-principperne overvejes i forbindelse med gennemgangen af FN's "Millennium Development Goals" i 2005.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Overvejelser om nærheds- og proportionalitetsprincippet er ikke relevante i forbindelse med dette punkt.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Udkast til rådskonklusioner har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter initiativer, der styrker globaliseringens sociale dimension. Ved formulering af udkastet til rådsbeslutning har regeringen dels ønsket fokus på vækst og beskæftigelse samt på ligestilling af kønnene.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel støtte til konklusionen. Nogle lande har særligt ønsket fokus på migration og andre på virksomhedernes sociale ansvar.

6. **(evt.) Forslag til beslutning om etablering af et fællesskabsprogram for beskæftigelse og social solidaritet – PROGRESS**

- *Generel indstilling (delvis)*

KOM(2004)488

Revideret notat i forhold til tidligere fremsendt grundnotat. Ændringerne er markeret med kursiv.

Resumé

Kommissionen har fremlagt et forslag om et fællesskabsprogram for beskæftigelse og social solidaritet med henblik på en forenkling og rationalisering af de eksisterende programmer og procedurer. Forslaget indebærer ikke en udvidelse eller indskrænkning af de eksisterende midler. Budgettet kan dog først vedtages, når EU's samlede budget for 2007-2013 er vedtaget. Derfor har formandskabet alene lagt op til en delvis generel indstilling.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et fællesskabsprogram for beskæftigelse og social solidaritet, KOM(2004)488 af 14. juli 2004. Forslaget blev modtaget i Rådet den 27. august 2004. Forslaget har hjemmel i TEF, særligt art. 13, art. 129 og art. 137, som indebærer fælles beslutningstagen med Europaparlamentet (art.251).

Kommissionen foreslår i begrundelsen, at man med henblik på gennemførelse af en forenkling og rationalisering i forhold til den nuværende situation og under hensyntagen til de forskellige beslutningsprocedurer opdeler de beskæftigelsesmæssige og social- og arbejdsmarkedspolitiske aktiviteter i to hovedområder, som hver især er omfattet af en budgetpost og baseret på individuelle beslutningsprocesser:

1. Det første område vil have form af et integreret **program** for beskæftigelse og social solidaritet (Progress), som dækker perioden 2007-2013. Det vil blive vedtaget ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse og vil blive beskrevet i det følgende. I dette program indgår fire specifikke EF-handlingsprogrammer, som på nuværende tidspunkt støtter gennemførelsen af den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden, samt en række budgetposter, der vedrører arbejdsvilkår. Det finansielle tilskud vil beløbe sig til 628,8 mio. EUR over hele perioden.

2. Det andet område med titlen **"Fortsat social dialog, arbejdstagernes fri bevægelighed samt undersøgelser og særlige rapporter vedrørende det sociale område"** vil blive behandlet i en separat meddelelse, da der ikke er behov for nogen retsakt. Dette aktivitetsområde vil dække udgifter, der er baseret på eksisterende forordninger og de selvstændige beføjelser, som traktaten tillægger Kommissionen, og som bekræftes i finansforordningens

artikel 49, stk. 2, litra c), og gennemførelsesbestemmelsernes artikel 33, stk. 1. Den anden budgetpost vil beløbe sig til 479,9 mio. EUR i perioden 2007-2013.

Indhold

Det overordnede formål er ifølge Kommissionen at styrke Kommissionens rolle som initiativtager til forslag vedrørende EU-strategier, gennemførelse og opfølgning af EU's målsætninger og omsættelse heraf i nationale politikker. Endvidere ønsker Kommissionen hermed en sikring og opfølgning af, at EU's lovgivning anvendes på sammenhængende vis i hele Europa, at fremme samarbejds- og koordineringsmekanismer mellem medlemsstaterne og samarbejdet med organisationer, som repræsenterer civilsamfundet.

Denne overordnede målsætning søges virkeliggjort ved hjælp af en række **generelle målsætninger**:

1. Forbedring af kendskabet til og forståelsen af de forhold, der er fremherskende i medlemsstaterne (og i andre deltagerlande) gennem analyser, evaluering og nøje overvågning af politikker.
2. Støtte til udvikling af statistiske redskaber og metoder samt fælles indikatorer inden for de områder, der dækkes af programmet.
3. Støtte til og overvågning af gennemførelsen af EU-lovgivningen og politiske målsætninger i medlemsstaterne samt vurdering af disses betydning.
4. Fremme af netværk, gensidige læringsprocesser og bestemmelse og spredning af god praksis på EU-plan.
5. Forbedring af de berørte parter og offentlighedens kendskab til de EU-politikker, der forfølges under hver enkelt af de 5 sektioner.
6. Forøgelse af de vigtigste EU-netværks evne til at fremme og støtte EU-politikker.

Målsætningerne for hver enkelt sektion er sluttelig blevet omsat til operationelle målsætninger, der svarer til de forskellige støttetyper (analytiske og gensidige læringsaktiviteter, oplysnings- og formidlingsaktiviteter, støtte til de centrale berørte parter) henhørende under hvert enkelt politikområde. De operationelle målsætninger vil svare til behovet for at gennemføre aktioner, som finansieres på kommissionsplan og er rettet mod specifikke aktører, der har behov for at træffe foranstaltninger i denne sammenhæng.

Programmet vil blive inddelt i fem sektioner svarende til de fem vigtigste aktivitetsområder:

1. Beskæftigelse
2. Social beskyttelse og integration
3. Arbejdsvilkår
4. Bekæmpelse af forskelsbehandling og forskelligartethed

5. Ligestilling mellem mænd og kvinder.

Den foreslåede tilgang vil medføre, at antallet af budgetposter (ekskl. agenturer), som forvaltes direkte af Kommissionen, reduceres fra 28 til 2 på det beskæftigelsesmæssige og det social- og arbejdsmarkedspolitiske område. Én enkelt rådsafgørelse vil erstatte den række forskellige afgørelser, der findes på nuværende tidspunkt. Dette vil i stort omfang forenkle beslutningsprocessen. Bortset fra en betragtelig reduktion af antallet af budgetposter vil der også blive opnået rationalisering gennem reduktion og harmonisering af anvendelsesområdet for de nuværende fire EF-handlingsprogrammer. I forbindelse med gennemførelsen af programmet vil Kommissionen blive bistået af ét enkelt programudvalg i stedet for fire.

Rationaliseringen vil også være til gavn for slutbrugerne, da den øger instrumenternes synlighed, klarhed og sammenhæng. Potentielle støttemodtagere vil finde det lettere at søge om støtte under de forskellige sektioner i det nye program takket være den standardiserede tilgang og de harmoniserede gennemførelsesbestemmelser. Da ét enkelt projekt kan vedrøre målsætningerne i mere end en af sektionerne i programmet, får slutbrugeren således en "one stop shop".

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Da der er tale om et forslag til et fællesskabsprogram, som blandt andet sigter mod en forenkling og rationalisering af eksisterende programmer, vurderes forslaget at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Gældende dansk ret

Der findes ingen danske regler på området.

Høring

Forslaget er sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

LO giver udtryk for bekymring for, at en sammenlægning af programmerne kan betyde en reduktion af det samlede budget for initiativer på dette område. LO er opmærksomme på, at de finansielle rammer for 2007-2013 først fastlægges, når der indgås forlig om det samlede budget. LO lægger vægt på, at arbejdsmarkedet og det sociale område bør have en høj prioritet for Danmark i de kommende budgetforhandlinger. Herudover har LO den bemærkning, at arbejdsmarkedets parter bør nævnes som centrale aktører i direktivforslagets *punkt 9c*.

Amtsrådsforeningen støtter forslaget om at etablere et EU-fællesskabsprogram for beskæftigelse og social solidaritet og ser positivt på den foreslåede forenkling i forhold til EU's støtteprogrammer generelt. Amtsrådsforeningen er enig i behovet for større gennemskuelse med

hensyn til støttemuligheder i EU og støtter derfor målsætningen om at etablere en "one stop shop" i forbindelse med Progress-programmet til gavn for mulige ansøgere. Amtsrådsforeningen noterer samtidig, at Kommissionen og medlemsstaterne forpligter sig til at sikre sammenhæng mellem aktioner, der iværksættes under Progress-programmet og andre EU-støtteprogrammer, især den Europæiske Socialfond.

I lyset af programmets begrænsede finansielle ressourcer finder Amtsrådsforeningen det vigtigt at inddrage lokale og regionale myndigheder i gennemførelsen af programmet, eftersom de har et formelt ansvar som relativt store arbejdsgivere ude i landet og fordi, der skal skabes sammenhæng på lokalt og regionalt niveau mellem flere indsatsområder, der påvirker beskæftigelsesudviklingen.

De danske invalideorganisationer henleder opmærksomheden på, at personer med handicap ofte oplever forskelsbehandling, hvorfor Progress er meget vigtigt for handicaporganisationerne. Det er DSI's vurdering, at den samlede budgetline er utilstrækkelig i forhold til det vigtige og meget komplekse område programmet adresserer. DSI udtrykker ligeledes bekymring over, at nationale NGO'er ikke direkte, jf. artikel 10, er omfattet af adgangen til at søge programmet. Det er vigtigt, at alle relevante lokale aktører kan tage initiativer med udgangspunkt i Progress. Man mener, det bør understreges, hvilke forpligtelser Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene (Dublin) og Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur (Bilbao) har i forhold til f.eks. ligebehandling for personer med handicap. Afsluttende opfordrer DSI til, at Progress også knyttes an til artikel 26 i Charteret om grundlæggende rettigheder, så det bliver muligt at lave benchmarking, erfaringsudveksling mv. på relevante områder, som ikke direkte er omfattet af artikler om bekæmpelse af forskelsbehandling.

Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Tidligere forelæggelser

Folketingets Europaudvalg har modtaget et grundnotat i sagen.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

De nærmere forhandlinger om de finansielle perspektiver for perioden 2007-2013 er i gang. Det forventes, at Danmark fortsat vil finansiere omkring to pct. af de samlede udgifter til EU. Formandskabet sigter efter, at DER i juni 2005 opnår enighed om de overordnede finansielle rammer for 2007-2013. Den samlede ramme er meldt ud samtidig med ca. 60-70 programforslag, hvoraf Kommissionens forslag til Progress er et. Beløbsstørrelserne i forslaget må betragtes som vejledende, og beløbene kan udelukkende afsættes under forudsætning af, at der er bevillingsmæssig dækning herfor, når forhandlingerne om de samlede finansielle perspektiver for perioden 2007-2013 er tilendebragt.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan generelt støtte Kommissionens forslag om at etablere et EU-fællesskabsprogram for beskæftigelse og social solidaritet og ser positivt på den foreslåede forenkling i forhold til EU's støtteprogrammer generelt.

Generelle forventninger til andre medlemsstaters holdning

De øvrige medlemslande har generelt budt den foreslåede forenkling velkommen.

7. Forslag til direktiv om aftalen mellem parterne på europæisk plan om arbejdsvilkår for jernbanepersonel

- Politisk enighed

KOM(2005)32

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har fremlagt et direktivforslag, som skal ophøje aftalen mellem parterne på europæisk plan om arbejdstid for grænseoverskridende jernbanepersonel til alment gældende europæisk regulering.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag til et nyt direktiv, der i medfør af traktatens art. 139, stk. 2, ophøjer aftalen mellem parterne på europæisk plan om arbejdsvilkårene for jernbanepersonel til alment gældende europæisk regulering (KOM(2005)32). Kravet til vedtagelse er kvalificeret flertal.

Aftalen mellem de europæiske parter - ETF (European Transport Workers' Federation) på den ene side og CER (Community of European Railways) på den anden - om visse aspekter af arbejdsvilkårene for mobilt jernbanepersonale, som bevæger sig over grænserne, blev indgået den 27. januar 2004 og udgør med Kommissionens ord "et bemærkelsesværdigt resultat for den sektorielle sociale dialog på fællesskabsplan".

Formålet med aftalen har været at styrke beskyttelsen af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, at undgå konkurrenceforvridning som følge af uensartede arbejdsvilkår og at udvikle jernbanesektoren, herunder trafiksikkerheden, inden for fællesskabet.

I overensstemmelse med Kommissionens meddelelse (KOM(98) 322) har Kommissionen forud for fremsættelsen af forslaget foretaget en vurdering af de kontraherende parters repræsentative status og deres mandat samt af den kollektive aftales forhold til fællesskabslovgivningen og bestemmelserne om vedrørende små og mellemstore virksomheder. Kommissionen vurderer, at aftalen er indgået af repræsentative parter med gyldigt mandat, og at aftalens bestemmelser ikke ses at være i modstrid med fællesskabslovgivningen eller at indeholde byrder af en sådan art, at oprettelsen og udviklingen af små og mellemstore virksomheder hæmmes.

Kommissionen har endvidere vurderet, at den "afgørelse", Rådet i medfør af traktatens art. 139, stk. 2, skal træffe efter forslag fra Kommissionen, bedst træffes i form af et direktiv, hvortil aftalen knyttes som et bilag. Direktivet iværksætter aftalen som vedlagt (art.1), dog vil medlemsstaterne kunne gennemføre gunstigere bestemmelser end dem, direktivet fastsætter (art.2).

Direktivet indeholder i øvrigt sædvanlige evaluerings-, sanktions- og ikrafttrædelsesbestemmelser, idet det dog bemærkes, at der endnu ikke er angivet en implementeringsfrist.

Indhold

Aftalens **anvendelsesområde** er mobile jernbanearbejdere, som er ansat i jernbanetransportvirksomheder, og som arbejder på togtransporter, der krydser grænser. Det er dog frivilligt at anvende aftalens bestemmelser på lokale og regionale togtransporter, der medtager passagerer over grænser, eller godstog, der højst kører 15 km efter at have passeret en landegrænse, samt andre togtransporter, der ikke effektivt krydser en landegrænse.

Aftalen skal anvendes frem for det generelle arbejdstidsdirektiv (direktiv 2003/88/EF) i det omfang, aftalen indeholder mere specifikke bestemmelser om arbejdstid.

Aftalen fastsætter, at de omfattede jernbanearbejders **daglige hviletid i hjemmet** skal være 12 sammenhængende timer inden for en 24 timers periode, men én gang inden for en syvdages periode kan hviletiden nedsættes til 9 sammenhængende timer. I så fald skal de timer, hviletiden er nedsat med, lægges til næste daglige hvileperiode i hjemmet. En betydeligt reduceret daglig hvileperiode i hjemmet må ikke placeres mellem to hvileperioder uden for hjemmet. Det skal understreges, at den daglige hviletid enten holdes i eller uden for hjemmet, og den mobile jernbanearbejder altså ikke har krav på to daglige hvileperioder inden for det samme døgn.

I forhold til **daglig hviletid uden for hjemmet** fastsætter aftalen, at denne skal være på mindst 8 sammenhængende timer inden for en 24 timers periode, og at en daglig hvileperiode uden for hjemmet skal efterfølges af en hvileperiode hjemme (dog har arbejdsmarkedets parter adgang til nationalt eller på den enkelte jernbanetransportvirksomhed at aftale, at der er mulighed for at afvikle to på hinanden følgende daglige hvileperioder uden for hjemmet, samt hvordan der kompenseres herfor).

Vedrørende **pauser** fastsætter aftalen, at førere ved mellem 6 og 8 timers arbejde har ret til mindst 30 minutters pause, mens der skal gives mindst 45 minutters pause, hvis arbejdstiden er længere end 8 timer. Der skal holdes pause i løbet af arbejdsdagen på en måde, så lønmodtageren friskes op til at arbejde videre, og en del af den samlede pause skal placeres mellem den tredje og den sjette arbejdstime. Der vil kunne holdes pause i forbindelse med, at toget bliver forsinket. Hvis der er to førere, gælder ovenstående ikke, og reglerne om pauser fastsættes i stedet nationalt. For mobile jernbanearbejdere, som ikke er førere, fastsætter aftalen, at de skal have mindst 30 minutters pause, hvis der arbejdstiden er længere end 6 timer.

Om **ugentlig hviletid** fastsættes, at de omfattede jernbanearbejdere for hver syvdagesperiode skal have en uafbrudt hvileperiode på mindst 24 timer oveni en 12 timers daglig hvileperiode i hjemmet.

I løbet af et år råder den mobile jernbanearbejder over 104 hvileperioder på 24 timer, hvori de 52 ugentlige 24 timers perioder indgår, og disse inkluderer 12 dobbelte hvileperioder på 48 timer oveni den daglige hvileperiode på 12 timer, inklusive lørdag og søndag, og 12 dobbelte hvileperioder oveni den daglige hvileperiode på 12 timer, som ikke nødvendigvis omfatter lørdag og søndag.

I relation til **køretid** fastsætter aftalen, at den tid, føreren styrer lokomotivet, fraregnet tid til igangsætning og standsning, højst må udgøre 9 timer på en dagvagt og 8 timer på en nattevagt beliggende mellem to daglige hvileperioder.

I løbet af to uger må der højst køres 80 timer, fraregnet tid til bugsering.

For så vidt angår **registrering** fastsætter aftalen, at oplysning om mobile jernbanearbejdernes daglige arbejdstid samt hvileperioder skal opbevares på jernbanetransportvirksomheden i mindst et år, så der kan føres kontrol med, at aftalens bestemmelser overholdes.

Endelig angiver aftalen, at den skal **evalueres** efter to år.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen peger på, at aftalen er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, da formålet med aftalen er at styrke beskyttelsen af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, at undgå konkurrenceforvriddning som følge af uensartede arbejdsvilkår og at udvikle jernbanesektoren, herunder trafiksikkerheden, inden for fællesskabet. Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering.

Gældende dansk ret

Mobile jernbanearbejdere har hidtil været omfattet af overenskomster eller af relevante bestemmelser i lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet, jf. lovbekendtgørelse nr. 896 af 24. august 2004, og i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 324 af 23. maj 2002 om hvileperiode og fridøgn mv., som har hjemmel i arbejdsmiljøloven.

Udtalelser

Efter artikel 139, stk. 2, i traktaten er høring af Europa-Parlamentet ikke nødvendig, men Kommissionen vil alligevel forelægge forslaget for Parlamentet, således at det – hvis det ønsker det – kan afgive en udtalelse til Kommissionen eller Rådet.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Direktivforslaget skal implementeres til dansk ret. Ifølge direktivets artikel 5 skal medlemsstaterne efter høring af arbejdsmarkedets parter sætte de nødvendige lov og administrative bestemmelser i kraft eller sikre, at parterne inden fristen for implementering har indført de nødvendige bestemmelser ad aftalemæssige vej. I sidstnævnte tilfælde forventes det, at der vil være behov for en opsamlingslov, der skal dække de områder, som ikke er dækket af overenskomsten.

Forslaget forventes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Direktivforslaget blev offentliggjort den 8. februar 2005 og er sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen betragter det som udgangspunkt positivt, at parterne på europæisk plan har kunnet enes om en aftale om arbejdsvilkårene på grænseoverskridende jernbanetransporter.

Generelle forventninger til andre landes holdning

De øvrige landes holdninger kendes endnu ikke.

8. Forslag til ændring af arbejdstidsdirektivet

- Information fra formandskabet om udviklingen i sagen

KOM(2004)607

Revideret notat i forhold til aktuelt notat, der blev udarbejdet i forbindelse med Rådsmødet den 6. -7. december 2004. Ændringerne er markeret med kursiv.

Resumé

Ovennævnte forslag er fremsat dels som en konsekvens af en revisionsforpligtelse i direktivets artikel 22 dels som en konsekvens af EF-domstolens to principielle domme om anvendelsen af arbejdstidsdirektivet. Afgørelserne giver anledning til vanskeligheder for en række medlemsstater for så vidt angår arbejdstidstilrettelæggelsen (arbejdstidsopgørelsen) for sundhedspersonale – særligt læger. På seneste rådsmøde kunne Rådet ikke nå til enighed om forslaget. Formandskabet forventes på rådsmødet at redegøre for status for forhandlingerne.

Baggrund

Kommissionen har den 22. september 2004 fremlagt et direktivforslag om ændring af direktiv 2003/88/EF vedrørende visse aspekter af organiseringen af arbejdstiden (KOM(2004)607). Forslaget har hjemmel i TEF art. 137.

Forslaget er udformet på baggrund af en høring af medlemslandene, som Kommissionen iværksatte i foråret 2004.

Formålet med forslaget er i høj grad at få løst de problemer i forhold til arbejdstilrettelæggelsen i medlemsstaterne, som blev skabt med SIMAP-dommen og forstærket med JAEGER-dommen. Inden fremsættelsen af forslaget har Kommissionen i overensstemmelse med traktatens artikel 138 inddraget arbejdsmarkedets parter, der imidlertid meddelte Kommissionen, at man ikke ønskede at indlede forhandlinger om en aftale i medfør af traktatens artikel 139.

Om SIMAP- og JAEGER-dommene kan det anføres, at førstnævnte dom fastslog, at rådighedsvagter, der tilbringes på arbejdsstedet, skal medregnes til arbejdstiden, hvilket betød, at det i en række brancher, herunder i særdeleshed sundhedssektoren, ville blive meget vanskeligt at opfylde direktivets krav om, at der højst må arbejdes 48 timer om ugen i gennemsnit. Sidstnævnte dom bekræftede dette og knæsatte desuden, at kompenserende hviletid skal afvikles i fuld udstrækning umiddelbart efter arbejdstids ophør.

Ifølge det gældende arbejdstidsdirektiv skulle den såkaldte ”opt out”-bestemmelse i artikel 22 tages op til overvejelse, og også dette afspejles i det fremsatte forslag.

Det lykkedes ikke at nå til enighed om forslaget under det hollandske EU-formandskab. Det luxembourgske formandskab vil på rådsmødet redegøre for status for forhandlingerne.

Indhold

Direktivforslaget indeholder tre hovedelementer, som netop har de problemstillinger, der udspringer af SIMAP- og JAEGER-dommene, før øje. Desuden indebærer forslaget en opstramning af den ovenfor nævnte ”opt out” (hvorefter lønmodtagere individuelt kan fraskrive sig loftet på maksimalt 48 timers arbejde om ugen i gennemsnit). Disse elementer gennemgås nedenfor:

- 1) Det foreslås, at inaktiv rådighedstid ikke medregnes til arbejdstiden. I den forbindelse indføres nye **definitioner af rådighedstid og inaktiv rådighedstid**.
- 2) Det foreslås, at der gives mulighed for at **udvide referenceperioden** for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid fra udgangspunktet på fire måneder op til 12 måneder ved lovgivning, hvilket hidtil kun har været muligt i medfør af kollektiv overenskomst.
- 3) Det foreslås, at **kompenserende hviletid** skal afvikles inden for rimelig tid og ikke senere end efter 72 timer.
- 4) **”Opt out”-en** bibeholdes, men i beskåret form, idet der kun må arbejdes mere end 65 timer om ugen i referenceperioden, hvis den enkelte lønmodtagers adgang til at aftale sig ud af loftet på 48 timer har hjemmel i en kollektiv overenskomst eller aftale. Desuden fastsættes det, at sådanne aftaler ikke kan indgå i forbindelse med ansættelsen eller i en eventuel prøvetid. Muligheden for at indgå individuelle aftaler om at se bort fra loftet på 48 timer skal være hjemlet i overenskomst, men i tilfælde, hvor der ikke findes en overenskomst eller repræsentanter, der kan indgå aftaler på arbejdstagernes vegne, kan der ved lov gives adgang til at indgå sådanne individuelle aftaler. Det anføres endelig, at direktivet og i særdeleshed ”opt out’en” skal tages op til overvejelse 5 år efter, at direktivforslaget træder i kraft.

Gældende dansk ret

Reglerne om maksimal ugentlig arbejdstid og de definitioner, der er relevante i den forbindelse, findes i lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet, jf. lovbekendtgørelse nr. 896 af 24. august 2004.

Regler om afvikling af hviletid mv., herunder hvordan rådighedsvagter skal behandles i den forbindelse, findes i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 324

af 23. maj 2002 om hvileperiode og fridøgn mv., som har hjemmel i arbejdsmiljøloven.

De særlige arbejds- og hviletidsregler for fiskere på havgående fiskeskibe er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 516 af 21. juni 2002 om fiskeres hviletid mv.

For så vidt angår offshore-området udgøres retsgrundlaget af bekendtgørelse nr. 630 af 1. juli 2003 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelsen af arbejdstiden på havanlæg, som har hjemmel i lov nr. 292 af 10. juni 1981 om visse havanlæg med senere ændringer. Idet man gennem denne bekendtgørelse har gennemført regler, der som minimum svarer til direktivets beskyttelsesniveau, gælder lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet ikke for dette område, jf. § 1, stk. 4, i lovbekendtgørelse nr. 896 af 24. august 2004.

Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Direktivforslaget vurderes som værende i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, da der er tale om et forslag om ændring af et direktiv på baggrund af to domme, der har givet anledning til betydelige problemer i medlemslandene.

Tidligere forelæggelser

Forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 3. december 2004 til forhandlingsoplæg.

Loggivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Med de to nævnte domme skal også de danske regler forstås på en måde, der giver vanskeligheder omkring tilrettelæggelsen af vagter, placeringen af hviletid og bemandingsmæssige forhold i visse brancher. Den forøgede fleksibilitet, der ligger i direktivforslaget, vil kræve ændringer i dansk lovgivning, så arbejdstidsreglerne tilgodeser såvel samfundets som arbejdstagers og arbejdsgivers behov.

De nye definitioner af rådighedstid vil skulle indarbejdes i lov om gennemførelse af dele af arbejdstidsdirektivet, mens den hjemmel, der er i § 9 til at udnytte direktivets undtagelsesmuligheder, hvortil ”opt out’en” hører, hidtil ikke har været anvendt. En eventuel udvidelse af referenceperioden for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid vil kunne gennemføres med hjemmel i § 9.

Hvis direktivforslaget vedtages vil der endvidere skulle foretages ændringer i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 324 af 23. maj 2002 om hvileperiode og fridøgn mv.

Forslaget vurderes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have samfundsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Forslaget har været sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold. Følgende høringssvar er modtaget:

DA finder generelt, at Kommissionens direktivforslag slet ikke i tilstrækkelig grad bidrager til at øge fleksibiliteten på det europæiske arbejdsmarked. **DA** finder mere konkret, at fastholdelsen af en referenceperiode på som udgangspunkt fire måneder ikke afspejler den europæiske virkelighed. Efter **DA**'s opfattelse burde direktivet i stedet direkte hjemle parternes adgang til at aftale en længere referenceperiode end de foreslåede 12 måneder. **DA** støtter, at medlemsstaterne får mulighed for ved lov at fastsætte referenceperioden for den maksimale ugentlige arbejdstid til 12 måneder. Herved bliver der mulighed for at ligestille den del af arbejdsmarkedet, hvor reguleringen sker på grundlag af individuelle kontrakter med den overenskomstdækkede del af arbejdsmarkedet. **DA** anerkender endvidere, at definitionerne af rådighedstid og inaktiv rådighedstid hjælper til at løse problemer for alle virksomheder med overvågningsopgaver, hvor det er nødvendigt at have et beredskab. **DA** fastholder samtidig, at definitionen af arbejdstid generelt er for bred, hvilket også er årsag til problemerne med rådighedsvagter. Efter **DA**'s opfattelse er det vanskeligt at se den nærmere begrundelse for indførelsen af en 72 timersgrænse ved afholdelse af kompenserende hvileperioder. Man burde i denne forbindelse i højere grad tage udgangspunkt i praksis i de forskellige medlemsstater. **DA** savner endvidere argumenter i forslaget for at foretage stramninger i adgangen til individuelt at aftale, at 48-timersreglen ikke finder anvendelse. Tværtimod er anvendelsen af denne mulighed for at fravige 48-timers reglen ved individuel aftale i god overensstemmelse med reglerne på den del af arbejdsmarkedet, hvor løn- og ansættelsesvilkår fastsættes ved individuel kontrakt.

FA er tilfredse med forslaget med hensyn til indførelsen af inaktiv tid og udvidelsen af referenceperioden for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid.

DSI vurderer, at ændringerne, der foreslås, kan være til betydelig fordel med hensyn til regelafklaring og konkret planlægning for de mennesker, som har forskellige hjælpeordninger, eksempelvis efter lov om socialservice § 77.

FTF vender sig generelt imod de ændringer, der foreslås, idet ændringerne angiveligt forringer lønmodtagernes vilkår. **FTF** finder, at der ikke er behov for at give mulighed for en udvidelse af referenceperioden til 12 måneder ved lov, da der i dag er mulighed for en sådan udvidelse via kollektive overenskomster. I den forbindelse nævner **FTF**, at det forekommer

uacceptabelt, at der åbnes for en 65 timers uge over en meget lang periode. I relation til forslagene om rådighedstid, inaktiv tid og kompenserende hviletid finder FTF, at der er tale om en forringelse af lønmodtagernes sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold og af forholdet mellem arbejds- og familieliv. Endelig finder FTF, at forslaget om generel adgang til ved individuel aftale at fravige reglen om gennemsnitlig ugentlig arbejdstid på 48 timer udgør en forringelse af lønmodtagernes vilkår på det danske arbejdsmarked.

AC mener på det overordnede plan, at direktivforslaget primært tilgodeser arbejdsgiversidens ønske om fleksibilitet, og at det kan underminere det danske overenskomsts system, da muligheden for at indgå individuelle aftaler om at fravige arbejdstidsbestemmelserne kan udgøre et incitament til ikke at indgå nye kollektive aftaler og til ikke at forny de eksisterende. AC fraråder dansk opbakning til de af Kommissionen foreslåede ændringer. AC fraråder desuden indførelsen af de to nye arbejdstidsbegreber, da betydningen og rækkevidden af dem skaber betydelig usikkerhed og uklarhed. Hvis de nye tidsbegreber alligevel fastholdes, skal AC som et minimum anmode om, at usikkerheden om begrebernes indbyrdes sammenhæng, herunder hvorvidt inaktiv kan betragtes som hviletid, afklares, inden et endeligt direktiv vedtages. I relation til forslaget om udvidelsen af referenceperioden finder AC, at fravigelse fra hovedreglen om en fire måneders referenceperiode kun bør kunne ske på basis af aftaler mellem parterne. AC finder endvidere forslaget om kompenserende hviletid meget uheldigt, da det vil kunne medføre urimeligt lange og helbredstruende arbejdsperioder for lønmodtagere. AC mener, at en sådan bestemmelse helt bør udgå, da referenceperioderne allerede i dag kan udvides efter nærmere aftale. I forhold til ”opt out”-en ser AC positivt på, at Kommissionen har søgt at stramme op på anvendelsen heraf, men foretrækker, at muligheden helt fjernes. Efter AC’s opfattelse sættes arbejdstiden reelt op til 65 timer om ugen, og de beskyttelsesforanstaltninger, direktivet opstiller, er intet værd. Som minimum foreslår AC, at arbejdsgiver tillægges bevisbyrden for, at betingelserne for at anvende ”opt out”-en er iagttaget.

Det Kommunale Kartel (KK) finder det overordnet uacceptabelt, at Kommissionen i et arbejdsmiljødirektiv foreslår forringelser af lønmodtagernes sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold. KK vurderer, at denne nye praksis ikke er i overensstemmelse med traktatens mål. Mere konkret betragter KK forslaget om kompenserende hviletid som en klar forringelse. KK foreslår, at direktivet som minimum bør indeholde bestemmelser om, hvor ofte en hvileperiode kan udskydes, og om det kan gælde flere dage i træk. Udskydelsesmuligheden i så lang en periode er dybt kritisabel under hensyn til den enkeltes sundhed og sikkerhed.”

KL hilser Kommissionens forslag velkomment. KL fremhæver vigtigheden af, at de nye definitioner og bestemmelserne om hviletid i forslaget

gennemføres. KL opfordrer til, at eventuelle mindre problemer, der måtte blive påpeget, ikke kommer til at dominere den danske holdning til forslaget.

LO er overordnet af den opfattelse, at direktivforslaget er et skridt i den forkerte retning. De nye definitioner vil ifølge LO gøre det vanskeligere at skabe sammenhæng mellem arbejds- og familieliv, og det vil rejse nye fortolkningsspørgsmål. Hvis det skulle være muligt at definere rådighedstid som andet end arbejdstid, bør det ikke kunne ske uden hjemmel i kollektiv overenskomst. LO er betænkelig ved muligheden for at udskyde afvikling af kompenserende hviletid i op til 72 timer, da en sådan forringelse af arbejdstidsreglerne vil kunne medføre, at lønmodtagere får endog meget lange arbejdsperioder uden hvil. LO tager skarp afstand fra forslaget om, at referenceperioden for beregning af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid skal kunne udvides til 12 måneder ved lov alene efter konsultation med arbejdsmarkedets parter, da en sådan mulighed vil svække incitamentet til at indgå kollektive overenskomster. Dog finder LO, at de foreslåede præciseringer omkring referenceperioden er hensigtsmæssige. Efter LO's opfattelse burde direktivforslaget indeholde en udfasning af "opt out'en" frem for blot en mindre indskrænkning heraf. Det er således uacceptabelt, at det fortsat er muligt at have en ugentlig arbejdstid på 65 timer på det europæiske arbejdsmarked, og LO tager det for givet, at "opt out'en" heller ikke vil blive udnyttet i Danmark fremover.

Amtsrådsforeningen (ARF) mener overordnet, at Kommissionens forslag er et konstruktivt forsøg på at rette op på de problemer, som SIMAP- og Jaegerdommen skabte for arbejdstilrettelæggelsen i blandt andet sygehusvæsenet og på sociale døgninstitutioner. ARF vurderer, at indførelsen af begrebet inaktiv tid under vagt er helt essentielt for at imødegå nogle af de problemer, som EF-domstolens afgørelser skabte for varetagelsen af den offentlige service i Danmark. ARF støtter derfor varmt Kommissionens forslag om indførelse af begrebet inaktiv tid. ARF finder endvidere, at forslaget om kompenserende hviletid vil genindføre den fleksibilitet i arbejdstilrettelæggelsen, som ikke mindst er vigtig i perioder med eksempelvis vakante stillinger, ferieafholdelse eller sygdom blandt personalet. ARF hilser ligeledes Kommissionens forslag om udvidelse af referenceperioden velkomment, da også det vil bidrage til at sikre fleksibiliteten. Endelig finder ARF det vigtigt, at forslaget om en stramning af "opt out"-mulighederne ikke kommer til at blokere for gennemførelsen af Kommissionens øvrige ændringsforslag.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Efter regeringens opfattelse anviser Kommissionens forslag en rimelig løsning på de problemer, som EF-domstolens afgørelser har bevirket særligt inden for sundhedssektoren, ligesom forslaget imødekommer det gældende direktivs krav om en revision af "opt out"-bestemmelsen.

Generelle forventninger til andre medlemslandes holdninger

UK, støttet af en række medlemslande, er især negativ over for den begrænsning forslaget lægger på den eksisterende "opt out"-mulighed. UK mener, det vil gå ud over arbejdsmarkedets tilpasningsevne. Omvendt mener Frankrig, støttet af en række andre medlemslande, at "opt out'en" helt bør udfases med henvisning til, at arbejdstagerne med denne fravigelsesmulighed ikke sikres tilstrækkelig beskyttelse. Fsva. spørgsmålet om kompenserende hviletid, inaktiv tid, forlængelse af referenceperioden synes fronterne knap så skarpt optrukket.

9. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning til ændring af forordning EØF nr. 1408/71 om koordination af sociale sikringsordninger (diverse ændringer 2004)

- Generel indstilling

KOM(2004)830

Nyt notat.

Resumé

Formandskabet har lagt op til, at der på Rådsmødet den 3. og 4. marts 2005 kan opnås en generel tilslutning til forslaget

Baggrund

Kommissionen har den 23. december 2004 fremsat forslag til Europa - Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning(EØF) nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, og Rådets forordning (EØF) nr. 574/72 om regler til gennemførelse af forordning (EØF) nr. 1408/71, KOM(2004)830 endelig.

Forslaget indeholder en ajourføring af forordningerne som følge af ændringer i medlemslandenes lovgivning, og de ændringer, som er foretaget i lovgivningen i de nye medlemslande siden afslutningen af tiltrædelsesforhandlingerne, samt tilpasninger i bilagene til forordningerne hovedsageligt begrundet i de nye medlemslandes tiltrædelse pr. 1. maj 2004. Endvidere lægger forslaget op til, at forenklingen af procedurerne for tilkendelse af sygehjælp i udlandet, som blev indført ved forordning nr. 631/2004, i en vis udstrækning også finder anvendelse ved tilkendelse af ydelser i anledning af arbejdsulykker og erhvervs sygdomme.

Forslaget har hjemmel i TEF artikel 42 og 308.

Indhold

Forslaget indeholder hovedsagelig en tilpasning og ændring af nummereringen i landeoptegnelserne i de enkelte bilag til forordning nr. 1408/71 på grund af de nye medlemslandes optagelse pr. 1. maj 2004. Forslaget indeholder endvidere ændringer i enkelte bilag til forordning nr. 1408/71 for at tage hensyn til de ændringer, der er foretaget i de enkelte medlemslandes lovgivning. Endelig indeholder forslaget ændringer i gennemførelsesforordning 574/72 begrundet i de forenkledede procedurer for tilkendelse af sygehjælp i udlandet, som blev indført ved forordning nr. 631/2004, bl.a. om ophævelse af hospitalernes forpligtelse til at underrette den kompetente institution i udlandet om indlæggelse af en af dens sikrede borgere på hospitalet, og om sikredes mulighed for at tage direkte kontakt til en behandler i udlandet uden først at skulle indhente en henvisning fra den

lokale sygekasse. Der er lagt op til, at disse forenkede procedurer også skal finde anvendelse ved tilkendelse af ydelser i anledning af arbejdsulykker og erhvervs sygdomme. Forslaget indeholder derfor en ophævelse af artikel 60, stk. 5 og stk. 6, ændring af artikel 62, ændring af artikel 63, stk. 2 samt ændring af artikel 66, stk. 1 i forordning nr. 574/72.

Nærheds – og proportionalitetsprincippet

I forslaget redegøres der ikke for forslagens overensstemmelse med nærheds – og proportionalitetsprincip.

EU – regulering på dette område anses for nødvendig og i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet forslaget indeholder ændringer til forordningerne 1408/71 og 574/72, som omhandler den frie bevægelighed, der pr. definition er grænseoverskridende.

Høring

Forslaget har været i skriftlig høring i EU – Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold, og der var ingen bemærkninger til forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Udtalelse fra Europa – Parlamentet

Europa – Parlamentets udtalelse om forslaget foreligger endnu ikke.

Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at ville have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side kan man støtte de præciseringer og tilpasninger, som der lægges op til i forslaget.

Generelle forventninger til andre medlemslandes holdninger

Forslaget blev præsenteret og behandlet i Rådets socialgruppe den 1. og 2. februar 2005. Der var bred støtte fra medlemslandene til dette forslag.

10. SPCs studie af private pensionssystemer

- *Præsentation*

Nyt notat.

Resumé

De offentlige pensionssystemer fortsat forventes at være hovedkilden til pensionisternes indkomst. Det forhold, at private, herunder arbejdsmarkedsrelaterede, pensioner vinder frem, formindsker ikke medlemsstaternes ansvar for tilstrækkelige og økonomisk holdbare pensioner. Regeringerne bør således sørge for rimelige rammer for disse pensioner, herunder oprette overvågningsmyndigheder og samarbejde med andre nøgleaktører navnlig arbejdsmarkedets parter og den økonomiske servicesektor.

Søjle II og III pensioner indgår som vigtige elementer i det arbejde, som foregår inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode med at omsætte de elleve mål fra det europæiske råds møde i Laeken i 2001 til nationale strategirapporter på pensionsområdet.

Baggrund

Det Europæiske Råd gav i marts 2004 tilslutning til iværksættelse af et studie om medlemsstaternes private pensioner (søjle 2 og 3 pensioner). På rådsmødet forventes en præstation af studiet i form af en rapport. som SPC har udarbejdet på grundlag af bidrag fra de enkelte medlemsstater. Der er tale om et arbejde inden for rammerne af den åbne koordinations metode med henblik på at sikre pensionernes tilstrækkelighed og finansielle bæredygtighed.

Indhold

Rapporten bekræfter en tendens hen imod en øget rolle for private pensionsarrangementer i medlemsstaterne, idet det dog også fastlås, at de offentlige pensionssystemer fortsat forventes at være hovedkilden til pensionisternes indkomst. Det forhold, at private, herunder arbejdsmarkedsrelaterede, pensioner vinder frem, formindsker ikke medlemsstaternes ansvar for tilstrækkelige og økonomisk holdbare pensioner. Regeringerne bør således sørge for rimelige rammer for disse pensioner, herunder oprette overvågningsmyndigheder og samarbejde med andre nøgleaktører navnlig arbejdsmarkedets parter og den økonomiske servicesektor.

Det siges i rapporten, at der er behov for betydelige forbedringer af det tilgængelige statistiske materiale med henblik på at skabe et bedre grundlag for politiske beslutninger på området. Det påregnes dog, at EUROSTAT og OECD i de kommende år skulle blive i stand til at forbedre informationsmaterialet.

Søjle II og III pensioner indgår som vigtige elementer i det arbejde, som foregår inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode med at

omsætte de elleve mål fra det europæiske råds møde i Laeken i 2001 til nationale strategirapporter på pensionsområdet. I denne forbindelse peger rapporten på følgende områder, som kan tages i betragtning:

- Behovet for private pensionsordninger afhænger i høj grad af det nuværende og forudsete niveau for offentligt finansierede pay-as-you-go pensioner.
- Hvorvidt den aktuelle udvikling i private pensioner kan matche behovet, kan vurderes ved at undersøge dækningsgraden, ydelsernes gennemsnit og deres fordeling samt niveauet af bidragene.
- Det er vigtigt at undersøge, hvorvidt vidt blandingen af offentlige og private pensioner garanterer en tilstrækkelig sikring mod biometriske risici, kortsigtet fluktuationer på de finansielle markeder, og risikoen for at den enkelte ikke kan yde tilstrækkelig bidrag til pensionssystemerne, f.eks. på grund af arbejdsløshed, invaliditet eller børnepasning.
- Det er nødvendigt at have forsigtighedsregler med hensyn til pleje og investering af pensionsformuerne. En mulig vej kunne være at øge sikkerheden ved at involvere pensionskassernes medlemmer med henblik på at tillade dem at udøve kontrol over den rigtige balance mellem sikkerhed og effektivitet.
- Private pensionsordninger forudsætter tilstedeværelsen af avancerede finansielle serviceorganer, idet borgerens valg af pensionsordning har virkninger over lang tid og er bestemmende for pågældendes indkomstniveau efter tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Hvis det i højere grad overlades til den enkelte at træffe beslutninger, må forståelsen for de offentlige serviceorganer udvikles (financial literacy) og præcise informationer må være tilgængelige. Der er også den mulighed, at beslutningerne om private pensionsordninger kan tages kollektivt i forbindelse med overenskomstforhandlinger.

Det fremgår af rapporten, at private pensioners bidrag til de samlede pensioner varierer i vidt omfang mellem medlemsstaterne. Danmark ligger i den bedste halvdel, idet ca. 24 procent af pensionsindtægterne hidrører fra private pensioner. Dette skal ses i lyset af, at andelen af private ordninger er beskeden eller nærmest ikke eksisterende i et antal medlemslande, herunder Spanien, Frankrig, Cypern, Malta og Litauen.

For så vidt angår dækningsgraden af befolkningen nævner rapporten, at 95 procent af arbejdsstyrken i Danmark er dækket af en arbejdsmarkedspensionsordning.

Nærhedsprincippet

Eftersom arbejdet foregår inden for rammerne af den åbne koordinations metode, anses nærhedsprincippet for iagttaget.

Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle interesser

Rapporten berører ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle interesser.

Høring

Rapporten er sendt til høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

KL har anført følgende:

”Kommissionen bemærker indledningsvis at formålet med rapporten er mere systematisk at indsamle information om den del af pensionssystemet der vedrører søjle 2 og søjle 3. KL finder det fornuftigt, at koordinering efter den åbne metode sker på et oplyst og kvalificeret grundlag.

Kommissionen referer herefter de fælles fastsatte mål 1) at pensionssystemer skal sikre bevarelse af levestandarden. 2) at pensionssystemer skal være adækvate og finansielt sunde, og 3) at pensionssystemer skal medvirke til mere fleksibel beskæftigelse og karrieremønstre.

KL skal her bemærke, at målene ikke skal forstås som delmål for de forskellige dele af et samlet pensionssystem, men for et samlet pensionssystem som helhed. Desuden skal man altid sikre sig, at der ikke udbetales mere i pension end der udbetales i job, idet der altid skal være et incitament til at blive i beskæftigelse.

Rapporten fastslår at den traditionelle opdeling i 1,2 og 3 søjle ikke er særlig god, idet der er mange hybrid systemer. Dette er ganske korrekt og erkendelse heraf bidrager i rapporten til en bedre beskrivelse af de eksisterende pensionssystemer.

Kommissionen fastslår også at de eksisterende internationale data til komparation (Eurostat, OECD og CEA) er mangelfulde. Kommissionen fastslår endvidere at der er mange muligheder mht., at anvende forskellige klassifikationer. L er enige i disse grundlægende betragtninger.

Rapporten er så vidt det kan bedømmes et rimeligt arbejde. De anførte danske tal giver ikke anledning til bemærkninger. Det havde dog været klædeligt hvis man som bilag til rapporten havde vedlagt en kopi af de spørgeskemaer som var sendt til medlemslandene for at indsamle de præsenterede data. Det samlede danske pensionssystem er tidligere som eneste i Europa blevet bedømt til at være både bæredygtig og tilstrækkeligt. Der er imidlertid ganske få henvisninger til tidligere pensionsrapporter fra Kommissionen. Se således COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL, THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS

Joint report by the Commission and the Council on Adequate and sustainable pensions. COM(2003).

Rapporten peger selv på samspillet mellem de enkelte pensionselementer som væsentligt, men da dette emne netop mangler i rapporten som følge af de valgte afgrænsninger burde konklusionerne nok havde været præget af mere forsigtighed.

I betragtning af at der er tale om et delstudium af de enkelte landes pensionssystemer virker konklusionerne for firkantede. Der syntes at være en tendens til krav om overbureaukratisering, som der sandsynligvis ikke er belæg for i materialet. (afsnittet (4) Safety and efficiency).”

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Rapporten har ikke tidligere været forelagt.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan tage rapporten til efterretning som et bidrag til at kunne drage sammenligninger mellem medlemsstaternes pensionssystemer vedrørende søjle 2 og 3.

Generelle forventninger til andre medlemsstaters holdning

På det generelle plan må det forventes, at de øvrige medlemsstater som udgangspunkt vil tage studiet til efterretning.